M. C. Engbersen en P. J. Oosting
resp. kapitein der infanterie en infanteriebeveiliger

Infanteriebeveiliger

,,Gòh, zit je bij Van Heutsz?" Een ietwat meewarige blik valt de ,,Van Heutszer" soms ten deel, zoiets als: ,,wat heb jij gedaan om dáár terecht te komen?" Zo ongeveer is de reactie van menige ,,legerkorpsjongen". In dit artikel wordt getracht wat meer inzicht te geven in de infanteriebeveiliger van ,,Van Heutsz" en zodoende de onbekendheid bij grote delen van de Koninklijke landmacht weg te nemen; tevens is het bedoeld als een ode aan allen die in deze sector werken of werkten.

Organisatie

Alvorens in te gaan op de werkzaamheden van de infanteriebeveiliger, zoals die sinds enkele jaren gestalte heeft gekregen, besteden wij eerst aandacht aan de organisatie en de historische ontwikkeling van de Infanteriebeveiligingscompagnie (mobiel).
Vóór 1986 en vóór het Legerplan 193 werden de rekruten, bestemd voor de infanteriebeveiligingscompagnieën, opgeleid op het Opleidingscentrum Algemeen (OCA) in Den Bosch. Hun bewapening bestond toentertijd uit de Fal en de mitrailleur Bren. Bijna elke provincie beschikte over een eigen compagnie, die binnen de eigen provincie voor de bewaking en beveiliging van militaire objecten zorgde.

In 1986 werd gestart met de realisatie van Legerplan 193. Doel hiervan was het paraat stellen van vijf mobilisabele Infbevcie'n en een reorganisatie van bijna alle Infbevcie'n. Hiervoor was een duidelijk aanwijsbare reden: de legerkorpseenheden gingen namelijk gebukt onder een aanzienlijke taakverzwaring, veroorzaakt door een toenemend aantal schietseries als gevolg van de vervanging van de YP door de YPR, de afgenomen beschikbare tijd door de invoering van de adv, de koppeling van de pantserinfanterie aan de cavalerie voor wat betreft bouwsteenoefeningen enz. Het legerkorps wilde derhalve het aantal wacht- en beveiligingstaken drastisch verminderen. Het lag in de bedoeling dat de gereorganiseerde Infbevcie'n samen met de vijf nieuwe compagnieën deze taken op zich zouden gaan nemen. In de nieuwe organisatie zagen de compagnieën eruit als geschetst in afb. 1. De bewapening werd aan moderne eisen aangepast; men kreeg de beschikking over de Fal, de Uzi en de mitrailleur Mag; de RKW 3.5 inch bleef echter voorlopig nog in de organisatie opgenomen. De compagnieën kregen tevens een eigen ,,schoolset", waarmee ze sindsdien hun eigen pelotons opleiden.
De bevelsverhoudingen bleven ongewijzigd. De compagnieën waren zg. ,,koploze" eenheden, die als zelfstandige compagnie onder bevel van een Provinciaal militair commando (PMC) stonden.
Een aantal provincies had nu twee Infbevcie'n onder bevel (Noord-Brabant zelfs drie). Andere provincies hielden er één (Noord-Holland, Zuid-Hol-

Afb. 1 Organigram van de compagnieën in de nieuwe organisatie

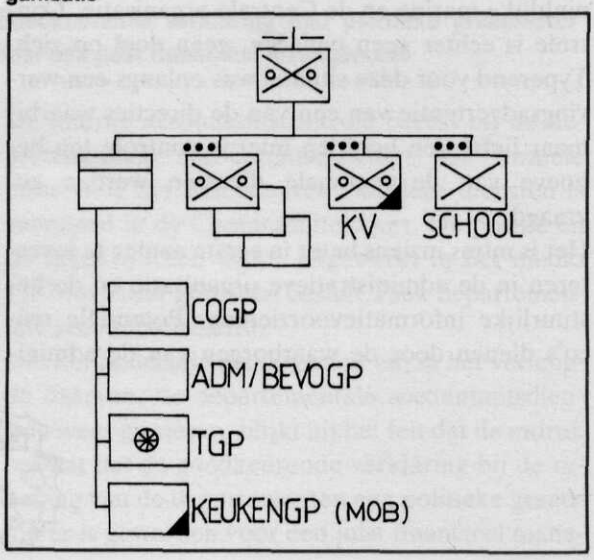

land); de compagnieën van deze provincies werden dan ook niet gereorganiseerd. De opleiding van de pelotons vond nog steeds plaats op het OCA; ook behielden zij deels hun oude bewapening. Deze compagnieën werden ook niet ingezet in het site- of legerkorpssteunverleningsplan, omdat ze continu voor de vredesbewaking binnen hun eigen provincie zorgden. De provincies Zeeland en Flevoland beschikten nog steeds niet over een compagnie.

De huidige indeling van de verschillende compagnieën is weergegeven in de tabel. Een oplettende lezer vraagt zich misschien af waar 425, 434 en 435 Infbevcie zijn gebleven. Edoch, 425 Infbevcie en 434 Infbevcie zijn legerkorpscompagnieën met een opdracht, verbonden aan een speciale artillerieafdeling; 435 Infbevcie, ook wel de ,,Breda/Büren"-compagnie genaamd, heeft een speciale taak en legt zich geheel toe op het uitvoeren van sitewacht. Deze eenheden zijn dus niet opgenomen in het beveiligingsschema van het Nationaal territoriaal commando (NTC). Alle Infbevcie'n horen bij het regiment ,,Van Heutsz" en dragen — net als 48 pantserinfanteriebataljon — de bij dit regiment behorende uitmonstering.

Taak van de Infanteriebeveiligingscompagnie

Een Infanteriebeveiligingscompagnie heeft drie hoofdtaken:

— de vredesbewaking in de provincie (afb. 2);

— de sitewacht in 't Harde en/of Darp;

— het optreden als infanteriecompagnie onder bevel van het PMC.

Het personeel wordt dan ook voor deze drie taken opgeleid en ingezet.

Indeling van de compagnieën

420	Infbevcie	Amsterdam*	PMC Noord-Holland (oude organisatie)
422	Infbevcie	De Lier	PMC Zuid-Holland (oude organisatie)
424	Infbevcie	Utrecht	PMC Utrecht
426	Infbevcie	Schaarsbergen	PMC Gelderland
428	Infbevcie	Eefde	PMC Overijssel
429	Infbevcie	Hooghalen	RMC Noord**
431	Infbevcie	Oirschot	PMC Noord-Brabant
433	Infbevcie	Breda	PMC Noord-Brabant
444	Infbevcie	Crailo	PMC Utrecht
446	Infbevcie	't Harde*	PMC Gelderland (voorlopig)
448	Infbevcie	Eefde	PMC Overijssel
449	Infbevcie	Assen	RMC Noord
451	Infbevcie	Grave	PMC Noord-Brabant

* 420 gaat medio 1989 naar Haarlem, 446 naar Nunspeet

** RMC = Regionaal militair commando; gevormd door Groningen, Friesland en Drente.

Afb. 2 Objectbewaking

Vredesbewaking

Voor de vredesbewaking wordt gemiddeld één peloton per week ingezet. De vredesbewaking wordt gekenmerkt door de volgende vier hoofdonderdelen.

a. *Patrouillegang.* Door middel van patrouillegang worden objecten, complexen en gebouwen gecontroleerd. Dat gebeurt buiten de diensturen op adv-dagen en op zzf-dagen (zaterdag/zondag/feestdagen). Hieruit vloeit tevens voort dat een nauwe afstemming met de roosters van de (eventueel) aan een complex verbonden bewakers/hondegeleiders noodzakelijk is. Een patrouille bestaat uit een combichauffeur, een sergeant of korporaal als patrouillecommandant en drie patrouilleleden. Meestal heeft een compagnie twee (soms zelfs drie) patrouilles tegelijk inzetbaar. De ene patrouille is onderweg en actief aan het controleren, de tweede is stand-by.

b. *Statische wacht.* Sommige kazernes, objecten enz., worden door middel van een statische wacht permanent bewaakt, zowel in diensttijd als daarbuiten. Buiten de normale kazernewacht van de eigen kazerne leveren de compagnieën dus ook personeel aan andere kazernes binnen de eigen provincie en soms daarbuiten. Dit personeel wordt daar ingezet als portier, schildwacht, lopende patrouille enz.

c. *Meldkamer.* Van de meldkamer uit worden niet alleen de patrouilles ,,gestuurd" en ingezet, maar ze wordt ook gebruikt als zg. ,,backup" voor de bewakers/hondegeleiders. Zij kunnen zich hier, wanneer zich problemen of calamiteiten voordoen, door middel van het mobiele communicatie-

systeem[1] bij de meldkamer aan- en afmelden. Ook kunnen NTC en/of PMC en andere instanties via de meldkamer ,,zaken doen" met de compagnie.
d. *Steunverleningen.* Wanneer zich binnen en/of buiten de provincie tijdelijke problemen in de vredesbewaking voordoen, worden van de compagnie uit steunverleningen verzorgd. Hierbij gaat het om steunverleningen in de ruimste zin: extra personeel als wacht op een kazerne, een extra patrouillegang op een object, een soldaat als portier naar een groot complex, een complete wacht naar een tijdelijk complex (bv. kamp Heumensoord bij de Vierdaagse in Nijmegen) enz.

De wacht wordt geleid door een Officier van controle (OVC); dat kan een luitenant, vaandrig, sergeant-majoor of een sergeant I zijn. In de praktijk wordt deze dienst meestal door de pelotonscommandant en/of pelotonssergeant van het wachthebbende peloton vervuld. De OVC is belast met de juiste uitvoering van de wacht en de controle daarop. Hij treedt handelend op bij onregelmatigheden tijdens de wacht — bepaalt bv. de inzet van de stand-by-patrouille — en beschikt over een personenauto met chauffeur.
Voor de goede uitvoering van de wacht beschikt de compagnie over de volgende middelen.

— De patrouilles: een Volkswagencombi met autotelefoon, een portofoon RT-6587 waarmee vanaf C1-objecten (waar een systeemkast KL-Atris aanwezig is) berichtenwisseling mogelijk is met de meldkamer, de zg. Streamlight-zaklantaarns en de Fal of Uzi.
— De meldkamer: deze is uitgerust met het mobiele communicatiesysteem, de zg. IC-TRIX, en deze heeft de beschikking over een telefoon die op het MDTN is aangesloten.

Sitewacht
Gemiddeld vijf- à zesmaal per jaar gaat een Infbevcie op sitewacht. Dat geldt alleen voor de PMC'n waar meer Infbevcie'n onder bevel zijn. Is namelijk de ene compagnie op sitewacht, dan neemt de andere de vredesbewaking in de provincie voor haar rekening. Wanneer er sprake is van zeer drukke werkzaamheden binnen het PMC, gaat een Infbevcie wel eens minder op sitewacht. Sitewacht is een zware belasting voor zowel het dienstplichtige als het beroepspersoneel, dat elke keer weer gemotiveerd ,,ertegenaan" moet.
Als het om één of twee sitewachten gaat, zijn voor het personeel veel zaken nog wel binnen de compagnie op te vangen, zoals bv. buitengewoon verlof, avondschool of het afleggen van een rijexamen, maar zesmaal per jaar bijna twee weken . . .
Elke sitewacht wordt voorbereid met lessen, zodat voor één sitewacht in feite twee weken dienen te worden uitgetrokken. Daarna volgt de (broodnodige) compensatie, aangevuld met adv en gewoon verlof, waardoor de compagnie uiteindelijk drie weken ,,onder de pannen" is.

Infanteriecompagnie
De compagnie — die in oorlogstijd over vier pelotons beschikt — moet volledig als infanterie-eenheid kunnen optreden. Daartoe beschikt elk peloton over een Nekaf-jeep met twee 3-tonners, alle uitgerust met een radioverbinding. In de compagniestaf beschikt men ook over twee jeeps met radio, waardoor een gecoördineerd optreden mogelijk is.

De pelotons moeten de volgende taken kunnen uitvoeren.

a. De objectbewaking en -beveiliging, met name in de mobilisatiefase maar ook daarna, van bv. commandoposten, verbindingscentra enz.
b. De gebiedsbewaking en -beveiliging, zowel in de mobilisatiefase als daarna, van bv. vliegvelden en het Militair basiswegennet (MBW).
c. Algemene infanterietaken, waartoe het peloton alle infanteriewerk-te-voet moet beheersen (afb. 3).
d. Het optreden met wielvoertuigen in combinatie met het bovenstaande.

[1] Met het mobiele communicatiesysteem is tijdens bewakingsrondes informatieoverdracht mogelijk tussen bewaker/hondegeleider en meldkamer van de Infbevcie. Het systeem is ingezet op C1-objecten (militaire objecten met een bepaalde veiligheidsclassificatie). Deze liggen verspreid over Nederland en zijn regionaal over de Infbevcie verdeeld; de mogelijkheid bestaat dat gedurende zekere periodes een Infbevcie de bewakingstaak van een andere Infbevcie kan overnemen. Het communicatiesysteem op de C1-objecten bestaat uit o.a. vastepost-zend/ontvangapparatuur, radiolink/telefoon-interface en portofoons met persoonsbeveiligingsmiddelen, en bij de Infbevcie uit een identificatieconsole (IC-TRIS). Het communicatiesysteem is zodanig opgezet dat binnen de radiobedekking bij calamiteiten (hetzij door de bewaker geïnitieerd, hetzij automatisch) tevoren geprogrammeerde telefoonnummers van de Infbevcie kunnen worden gekozen en een identificatiecode met statusmelding kan worden afgegeven. Op elk moment kan de bewaker een noodoproep doen of bij de Infbevcie een steundienst oproepen. Bij ingeschakelde portofoons kan de Infbevcie m.b.v. de IC-TRIS de bewaker oproepen.

Afb. 3 Infanterie te voet

De pelotons treden vaak, bij de uitvoering van de diverse opdrachten, zelfstandig op. Dat wordt o.a in de diverse eigen compagnies geleide oefeningen beoefend, maar ook in oefeningen als REFORGER en DONDERSLAG. Eénmaal per jaar wordt de gehele compagnie door het PMC geoefend in de zg. PMC geleide oefening.[2] Hierin worden zowel het beveiligingswerk als het infanteriewerk op compagniesniveau beoefend. Sommige compagnieën houden bovendien nog een eigen compagniesoefening erop na, waarbij wordt gecombineerd met pelotonsoefeningen van andere compagnieën. Voorbeelden van eigen pelotonsoefeningen zijn ENTRE NOUS, KLEINE OORLOG en MARATHON. Verder resteren de nodige eigen oefeningen, al dan niet in samenwerking met andere compagnieën. De samenwerking met andere compagnieën is niet alleen erg leerzaam, maar verstevigt ook de onderlinge band.

Al deze zaken, samen met een sportdag, een ouderdag en allerlei andere gangbare evenementen, maken dat een zeer druk jaarplan ontstaat.

De infanteriebeveiliger

Na zijn opkomst wordt de infanteriebeveiliger twee maanden opgeleid in het schoolpeloton van de compagnie. Na deze AMO, waaruit een compleet peloton voortkomt, blijft de ,,schoolset" nog twee maanden als kader bij het peloton. Daarna stroomt het SROKI-kader in en start de ,,schoolset" de opleiding van een nieuwe lichting. In de AMO krijgt de infanteriebeveiliger de normale onderwerpen als exercitie, ZHKH, NBC, wapenlessen, velddiensten enz. Na zijn AMO-periode starten de wachtlessen, lessen geweldinstructie en de instructie sitewacht. Daarnaast begint de VAOV-opleiding, waarin ook weer de nodige lessen en velddiensten zijn opgenomen. Al snel gaat de infanteriebeveiliger ,,de wacht in". In zijn diensttijd kan hij ongeveer op het volgende rekenen:

— twee maanden infanterieopleiding;
— een complete VAOV-opleiding met vijf à zes pelotonsoefeningen van meer dagen (sommige compagnieën houden er meer, andere minder);

AMO	= Algemene militaire opleiding
SROKI	= School reserveofficieren en kader infanterie
VAOV	= Voortgezette algemene opleiding en vorming
COHONN	= Commando herhalingsoefeningen
MIO	= Materieelinspectieorgaan
CI	= Commandanteninspectie

— een PMC-oefening;
— een week steunverlening aan COHONN;
— ongeveer acht wachtweken (wacht- en patrouilledienst);
— vijf à zes sitewachten;
— twee ISK-schietseries;
— een MIO;
— een CI (PMC of NTC);
— de sportdag ,,Van Heutsz";
— regimentsschietwedstrijden;
— een ouderdag;
— steunverlening (bij oefeningen WINTEX, REFORGER, DONDERSLAG);
— roosterverschuiving/compensatieverlof;
— vakantieverlof;
— kazerneweken met herhalingslessen, garnizoensschieten, marstraining, sport enz.

Belasting

Uit dit takenpakket blijkt dat de gemiddelde infanteriebeveiliger een druk bestaan heeft. Wel dienen de overuren, die in de wachtweken worden gemaakt, te worden verroosterd. Ook de sitewachten leveren de nodige compensatie op. Dit — samen met het vakantieverlof en de adv-dagen — levert een toch wel respectabele hoeveelheid vrije tijd op. Deze verdiende (!) vrije tijd heeft tot ge-

[2] In verband met hun vredesbewaking moeten 420 en 422 Infbevcie deze combineren.

volg dat het peloton soms hele weken aan het verroosteren is, waardoor met name bij het ,,thuisfront" nog wel eens de reactie wordt opgeroepen: ,,hij is alleen maar vrij!". Dat thuisfront is er echter niet bij als betrokkene een geheel weekeinde of op feestdagen overuren draait.

Het takenpakket van de beveiliger houdt in ieder geval in dat hij ongeveer acht weekeinden ,,in de wacht zit", vijf à zes weekeinden ,,op site is", één- of tweemaal een weekeinde steunverlening verstrekt en alles bij elkaar dus ongeveer zestien weekeinden dienst doet. En dat inclusief de nodige feestdagen, die overigens vaak tussen de diverse pelotons worden verdeeld. In de praktijk echter blijkt steeds opnieuw dat eerder meer dan minder dan zestien weekeinden dienst wordt gedaan.

Personeel

Om de taken naar behoren te kunnen uitvoeren, heeft de compagnie een maximale bezetting nodig; hieraan schort het nogal eens. Voorts moet ook de kwaliteit van met name de dienstplichtigen goed zijn; helaas zijn er ook hier tekorten en problemen.

a. De kwaliteit van dienstplichtigen is bij sommige lichtingen niet optimaal. Er is vaak een grote uitval als gevolg van medische, sociale of andere problemen. De gevolgen daarvan zijn al snel te merken: onderbezetting, onrust binnen een peloton en een extra werkdruk voor het kader. Problemen, zoals bij 422 Infbevcie, ontstaan dan gemakkelijk!

b. In toenemende mate verdwijnen de zg. KMS-onderofficieren naar het legerkorps en worden de tekorten opgevuld met KVV-onderofficieren. Zéér enthousiaste medewerkers, die echter een volstrekt onvoldoende basis hebben met alleen een SROKI-opleiding, in het bijzonder omdat ze al snel moeten worden ingezet als pelotonssergeant (afb. 4). Een aanvullende opleiding zou geen luxe zijn.

c. Het commando over een Infbevcie is zwaar en een ervaren compagniesleiding dus noodzaak. Bij veel compagnieën worden thans KVV-luitenants als plv. CC ingezet, in plaats van beroepsluitenants (OCOSD en KMA). Ook hier geldt dat de KVV'er erg enthousiast is, maar hij wordt wel letterlijk ,,voor de leeuwen geworpen". Maar al te vaak gebeurde het dat een tweede luitenant

Afb. 4 KVV-sergeant al snel PS

(KVV) van deze moeilijke compagnie de waarnemend CC was en het (soms met schade en schande) maar moest zien te klaren. Als hij het vak dan uiteindelijk beheerste en een goed plaatsvervanger en waarnemend CC was, zwaaide hij — verplicht — af! Te vaak zijn zéér goede eerste luitenants de dienst uitgegaan, terwijl ze graag waren gebleven.

Infrastructuur

Slechts weinig compagnieën ,,wonen" goed. Zij beschikken vaak over oude barakkenkampen (De Lier, Hooghalen), tijdelijke legeringsgebouwen ('t Harde, Crailo) en half ingestorte kazernes (Amsterdam). Kortom, oude legeringsgebouwen, die aan een grondige opknapbeurt toe zijn. Gelukkig staat in veel gevallen nieuwbouw in de planning. Met name de dienstplichtige die te ver woont om dagelijks heen en weer te reizen is op zijn legering aangewezen, want ook als hij een dag geen wachtdienst heeft, blijft hij immers in de kazerne en vaak geldt dat ook voor het weekeinde. Bovendien wordt in de legeringsgebouwen ook overdag geslapen door de soldaten die in de ,,nachtdiensten" hebben meegedraaid.

Tot slot

Bij de Infanteriebeveiligingscompagnieën zitten geen ,,Van Heutszers" die nog nooit een tank van dichtbij hebben gezien. Met name het beroepskader heeft gedurende zekere tijd binnen het legerkorps gediend. Vaak gaan zij na hun ,,NTC-beurt" ook weer naar dat legerkorps terug; in dat geval zeker voorzien van een ervaring die er wezen mag! Want behalve het geleerde over alle aspecten van de wacht en het beveiligen, is ook de kennis van het infanteriewerk weer eens opgepoetst; ook van de kleine zaken waarop bij de pantserinfanterie vaak al niet meer wordt gelet.